

De store taler

Udarbejdet af Anette Vestergaard Søberg, UCL

Målgruppe: 8.-10. klasse, Ungdomsuddannelser, Voksenuddannelser

De store taler

Beskrivelse

DR2 Tema har lavet en top 10 over de største taler gennem tiden, som er blevet folkeeje. Historikeren Nils Arne Sørensen byder på en guidet tur gennem disse store nationale og internationale taler og undersøger, hvorfor de blev store. Her kan du blandt andre møde Lykketoft, Stauning, Krag, Schlüter, dronning Margrethe, Luther King, Churchill, Kennedy, Reagan, Clinton og Bush. Ghostwriter-fænomenet i dansk politik belyses, og retorikexperten Kell Jarner ser på folkeforfattere som Castro og Hitler, men også Glistrup og Poulsgaard. Talecoach Poul Kjærgaard forklarer, hvordan man selv bliver en bedre taler, og temaaftenen slutter af med at vise den tale, der sprang til tops på hitlisten, nemlig Kennedys tale ved indsættelsen i præsidentembedet.

Pædagogisk note

Materialet egner sig godt til en undersøgelse af retoriske virkemidler og argumentationskneb i politiske taler, så eleverne får en forståelse for, hvordan dygtige talere formår at påvirke deres tilhørere i en ønsket retning og skabe følgeskab til deres holdninger og udsagn.

Kapiteloversigt og kapitelindhold

Kapitelsæt: De store taler

01:	DR2 Tema: De store talere	00:00:06
	Temaaften på DR2. Her kort gennemgang af programmerne/indslagene denne temaaften.	
02:	Mogens Lykketoft	00:03:04
	Valgafgørelsen 2005, hvor socialdemokratiet lider nederlag og Mogens Lykketoft giver en personlig tale om det at være politiker. En tale, hvor han vægter det politiske og det personlige indhold. Og en tale som rører mange. Analyse af ham selv og Mette Frederiksen.	
03:	Dronning Margrethe	00:16:27
	Klip af nytårstalen 1984. Dronning Margrethe giver danskerne en opsang i forbindelse med vores modtagelse af flygtninge og indvandrere. Se også 6. kapitel.	
04:	Martin Luther King	00:17:37
	Et klip fra Martin Luther Kings tale i Washington D.C. d. 28. aug. 1963. Den er et retorisk skoleeksempel og består af to hovedafsnit: I den første halvdel taler Martin Luther King om den uretfærdighed, den afro-amerikanske befolkning har været igennem og stadig lever under i USA. Han opfordrer til, at de mange løfter om frihed og lighed bliver indfriet. "Now is the time..." indleder flere sætninger i denne del af talen. I talens anden del redegør Martin Luther King for sine visioner, drømme og håb for fremtidens amerikanske samfund. "I have a dream ..." er temaet. Han betoner, at netop troen og håbet er det, der skal sikre sammenholdet i kampen for friheden. Herefter følger flere sætninger med ordene "Let freedom ring ...", da han beskriver, hvordan friheden skal spredes fra stat til stat.	
05:	Hvad gør en god tale	00:18:56
	Nils Arne Sørensen indkredser, at for at skabe en god tale må man være dygtig retorisk, være en dygtig formidler og have en begivenhed eller ramme for talen.	

-
- 06: Stauning, Churchill, Kennedy og Gorbatjov - og den kolde krig 00:20:02**
Thorvald Stauning huskes ikke for én tale, men for sin måde at tale til folket på. Winston Churchill, premierminister i England, genskabte bla med sine taler briternes tro på sig selv og i 1946 nævnte han som den første jerntæppet.
I 1963 holder Kennedy tale i Berlin og siger de berømte ord: Ich bin ein Berliner".
Ronald Reagan holder i 1987 også tale i Berlin og siger bla. "Mr. Gorbatjov, tear down this wall".
Gorbatjov afslutter Den kolde krig med en tale i USA, samme sted, som Churchill første gang nævnte jerntæppet.
- 07: De største talere i Danmark 00:28:39**
Jens Otto Kraghs tale i Folketinget i 1972, hvor han efter valget til EF forholder sig til valgresultatet og udbringer et leve for Danmark. Efter talen bryder han rammen og træder op igen for at meddele, at han går af som statsminister. Overraskelsen i det gør, at det er dét, vi husker.
I 1984 bryder dronningen også stilen og udtrykker sin holdning om danskernes behandling af flygtninge. Baggrunden er ny liberal flygtningelov, som skaber en negativ reaktion i samfundet. I 1980'erne har Poul Schlüter flere taler, som efterfølgende giver ham problemer. 3 eksempler herpå.
- 08: Bill Clinton 00:36:59**
I mangel af politiske dagsordener huskes Clinton mest for sin undskyldning til folket.
- 09: George W. Bush 00:38:34**
Den 11. september bliver rammen for nogle af Bush's taler, hvor han både holder nærværende taler i forlængelse af terrorangrebet og viser sin folkelige personlighed og efterfølgende tager politisk lederskab og erklærer fjenden krig med de ultimatummer, det kræver.
- 10: Helle Thorning 00:45:12**
Hvilke taler fra nutiden huskes i fremtiden? Et bud er Helle Thornings tale med løftet: "Jeg kan slå Anders Fogh".
- 11: Ghostwriters 00:47:06**
Taleskrivere og politikere forholder sig til det at skrive andres taler og bruge andres taler. Mange politiske taler bliver forfattet af professionelle taleskrivere, men hvad skal de være opmærksomme på for at sådan en tale "virker"?
- 12: Folkeforførerne 01:02:50**
Med eksempler fra Hitler, Moses Hansen, Preben Møller Hansen, Kresten Poulsgaard, Mogens Glistrup og Catro vises, hvorledes retoriske virkemidler kan benyttes bevidst og strategisk. Virkemidler som fx. at benytte tallet 3, gentagelser, rytme, simplificeringer, kropssprog, tempo, tonefald, retoriske spørgsmål, dialog med publikum, følelser og afstandstagen til rationelle overvejelser. Ofte lykkes det gode, forførende talere, at italesætte deres mission på en måde, så publikum ser sig selv som én, der har det ligesådan, fx som et offer i opposition.
- 13: Kronprins Frederik 01:22:48**
Klip af kronprinsens bryllupstale til Mary.
- 14: Den usikre taler 01:25:29**
Gitte er til talecoach, hvor hun får gode råd og mulighed for at øve sig praktisk i at holde tale.
- 15: John F. Kennedy 01:42:00**
Kennedys tale ved sin indsættelse som præsident. Nils Arne Sørensen redegør til en start for, hvordan Kennedy med denne tale får sit budskab præciseret og formidlet.
-